

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te SINT-KATELIJNE-WAVER

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10108

Instelling Vrije Basisschool

Directeur An BERGHMANS

Adres Albertstraat 38 - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER

Telefoon 015-20.96.14

Fax 015-20.91.29

E-mail directie@hhartschool-skw.be

Website <http://www.hhartschool-skw.be>

Bestuur van de instelling OZCS Keerbergen

Adres Leuvensebaan 27 - 2223 SCHRIEK

Scholengemeenschap Kansrijk

Adres Leuvensebaan 25 - 2223 SCHRIEK

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 25-04-2016, 26-04-2016, 27-04-2016, 28-04-2016, 29-04-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 29-04-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 15-06-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Frans DE BIE

Teamleden Els VER EECKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde	13
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming	16
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	19
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	20
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	21
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	23
4.1 Leerbegeleiding.....	23
4.2 Sociale en emotionele begeleiding	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	33
6.1 Wat doet de school goed?	33
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Basisschool Heilig Hart, een middelgrote school in het gehucht Elzestraat van het landelijke Sint-Katelijne-Waver, aan de grens met Mechelen. De meeste leerlingen komen uit de nabijheid van de school, spreken het Nederlands als eerste taal en groeien op in een relatief sterke socio-economische context. Langzaamaan vinden ook anderstalige leerlingen hun weg naar de school. Het team is een mix van jonge en ervaren leerkrachten, waarvan de meesten relatief veraf wonen. De directeur is al geruime tijd in functie en krijgt beleidsmatige ondersteuning van de zorgcoördinator. De onderwijsinspectie ervaart dat zowel de schoolleiding als de teamleden een hart voor de school hebben. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 18 april 2016 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor wiskundige initiatie en muzische vorming de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor wiskunde en muzische vorming de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de leerbegeleiding en de sociale en emotionele begeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van de regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat wiskundige initiatie in de kleuterafdeling en wiskunde in de lagere afdeling aan de verwachtingen van de overheid voldoen. Dat is in beide afdelingen niet het geval voor muzische vorming.

In de kleuterafdeling zorgen de kleuteronderwijzers voor een geïntegreerd, realistisch en thematisch onderwijsaanbod. Zij geven sinds kort een aanzet om het op de leerplandoelen af te stemmen waardoor de doelgerichtheid en het evenwicht in het aanbod toenemen. Groeilijnen voor een aantal aspecten van wiskundige initiatie bieden bruikbare aangrijpingspunten om meer gradatie in te bouwen. De kleuteronderwijzers hebben vooral vanuit hun expertise aandacht voor gradueel opgebouwde wiskundige woordenschat. Zij hebben niet de gewoonte om het onderwijsaanbod systematisch te bewaken, waardoor zij hiaten of overlappingen moeilijk kunnen detecteren. Niet bij elk thema selecteren zij doelbewust wiskundige activiteiten. Ook is het zogenaamde nevenaانبod weinig doelgericht. De kleuters krijgen kansen om spelend wiskundige inzichten op te doen. De hoekenverrijking in functie van wiskundige initiatie en de beschikbaarheid van gevarieerd speelleermateriaal hebben echter groeikansen. De kleuteronderwijzers maken zelf veel materialen voor het hoekenwerk aan. Voor het leergebied muzische vorming is het onderwijsaanbod onvoldoende doelgericht, onvolledig en onevenwichtig. Vooral het domein beeld krijgt invulling, andere domeinen worden veel minder uitgediept. De verticale samenhang is zwak. De kleuteronderwijzers hebben weinig zicht op het muzisch aanbod van hun collega's. Daarenboven werken sommigen op een sturende manier, wat de creativiteit en de mogelijkheden tot zelfexpressie van de kleuters beknot. Meerdere kleuteronderwijzers hebben slechts in beperkte mate zicht op de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen voor muzische vorming en mediaopvoeding. Dat blijkt onder meer uit het overaanbod van kleurplaten en het gebrek aan kennis over het muzisch proces. Hoopgevend is de manier waarop de jongere kleuters kunnen experimenteren en exploreren.

In de lagere afdeling bieden de onderwijzers wiskundeonderwijs dat voldoende is gericht op het bereiken van de eindtermen en leerplandoelen. Het onderwijsaanbod is redelijk samenhangend, evenwichtig en volledig. De onderwijzers hanteren hiervoor een onderwijsleerpakket dat ze strikt volgen. De leerlingen krijgen kansen om aanschouwelijk wiskundige inzichten op te doen. Slechts enkele onderwijzers maken foutenanalyses en stemmen daar de remediëring op af. De aandacht voor probleemoplossende vaardigheden en de planmatige eerstelijnszorg door de klasleerkracht hebben voor wiskunde een ruime groeimarge. Opvallend veel leerlingen krijgen schoolexterne zorgondersteuning van paramedici. De onderwijzers schuiven bovendien heel wat zorgtaken via huiswerk door naar het thuisfront. Ook in de lagere afdeling is het materialenaanbod voor wiskunde niet optimaal afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. Het onderwijsaanbod voor muzische vorming is in de lagere afdeling onvoldoende doelgericht, onvolledig en onevenwichtig. Meerdere domeinen komen in de meeste klassen zelden aan bod of krijgen slechts een eenzijdige invulling. Net als in de kleuterafdeling ontbreekt ook in de lagere afdeling de nodige verticale samenhang, is het materialenaanbod ontoereikend en is de aanpak in meerdere klassen frontaal, schools en sturend. In sommige klassen krijgen de leerlingen onvoldoende lestijden muzische vorming. Meerdere onderwijzers hebben een te beperkt zicht op de uitgangspunten van de eindtermen en de leerplannen. De kennis van het muzisch proces is bij een aantal onderwijzers ontoereikend. Muzische feesten, een jaarlijkse musical en de deelname aan een theatervoorstelling op school zorgen voor wat muzische zuurstof. Ook in de lagere afdeling wijzen enkele uitgebalanceerde lessen muzische vorming die de onderwijsinspectie kon bijwonen op een nieuwe wind en een beter begrip van een hedendaagse visie op muzische vorming.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de leerbegeleiding geeft aan dat het schoolteam via pedagogische studiedagen volop inzet op een versterking van de zorg, maar dat de vertaling van de recent bijgestuurde zorgvisie naar de klasvloer nog moet volgen. Vooral de eerstelijnszorg en de binnenklasdifferentiatie van de klasleerkracht blijven achter. In de leerlingendossiers zijn te weinig sporen te vinden van een planmatige en volgehouden eerstelijnszorg. Het schoolteam rekent teveel op externe zorgondersteuning en zittenblijven. De gezamenlijke vormingen in functie van handelingsgericht werken en differentiatie leverden vooralsnog weinig resultaten op. Wel sterk uitgebouwd zijn de redelijke aanpassingen voor leerlingen die dat nodig hebben. Het elektronische zorgdossier draait niet op volle kracht. Sommige leerkrachten hebben moeite om er hun weg in te vinden en benutten daardoor te weinig de mogelijkheden die het biedt om handelingsgericht te werken. De leerbegeleiding is niet het voorwerp geweest van zelfreflectie en zelfevaluatie. Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de sociale en emotionele begeleiding wijst uit dat het schoolteam deze vorm van begeleiding ernstig neemt. Het ontwikkelt systematisch en doelgericht acties die het welbevinden van de leerlingen bevorderen, sociale contacten optimaliseren, ongewenst gedrag ontraden en pestgedrag preventief aanpakken. Ook leerlingen die het emotioneel moeilijk hebben krijgen de nodige aandacht. Meerdere leerkrachten benaderen de leerlingen vanuit een positieve en constructieve houding. Het team draagt respect en discipline hoog in het vaandel. Een aantal leerkrachten legt de leerlingen echter onnodig een te strikte discipline op, wat hun welbevinden benadeelt. Voor leerlingen met een uitgesproken sociale of emotionele zorgbehoefte neemt het schoolteam consequent de verantwoordelijkheid op. De wijze waarop de leerkrachten hen ondersteunen is een voorbeeld van goede praktijk.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat de hardwerkende directeur sterk begaan is met het schoolleven in beide afdelingen. Op het vlak van beleidsvoering bouwt ze stilaan een ondersteunend netwerk uit met een beleidsondersteuner, kernteam en werkgroep derde graad. De opvolging tot op de klasvloer in functie van de prioriteiten kan nog aan kracht winnen. De visieontwikkeling richt zich momenteel in hoofdzaak op zorg, hoewel deze visie nog handen en voeten moet krijgen. Op pedagogisch-didactisch vlak is er minder aandacht voor visievorming en vernieuwing. Zo missen meerdere teamleden een visie op hedendaagse muzische vorming. Wat besluitvorming betreft zijn de personeelsvergaderingen voldoende rijk uitgebouwd en voorziet de schoolleiding de nodige differentiatie tussen de beide niveaus. Leerlingen zijn vragende partij voor de heroprichting van een leerlingenraad. De kwaliteitszorg is weinig doeltreffend uitgebouwd. Kansen liggen hier in de analyse van de beschikbare evaluatiegegevens over een langere periode en in de aandacht voor genormeerde testen in de kleuter- en lagere afdeling.

De school geeft de erkenningsvoorwaarde ‘bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne’ voldoende aandacht.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden en de overige regelgeving toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderwijsinspectie formuleert zowel voor de kleuterafdeling als voor de lagere afdeling een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde ‘voldoen aan de onderwijsdoelstellingen’ en dat op basis van een ‘voldoet niet’ voor muzische vorming in beide afdelingen. Wiskundige initiatie en wiskunde voldoen wel. Beide afdelingen krijgen drie jaar de tijd om het tekort voor muzische vorming weg te werken.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde ‘bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne’ en voor de overige erkenningsvoorwaarden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding
- Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie in voldoende mate na. Dat gebeurt vanuit een thematisch, levensecht en geïntegreerd onderwijsaanbod. Voor een aantal aspecten van wiskundige initiatie stelden de kleuteronderwijzers groeilijnen op, waaronder een gradueel opgebouwde leerlijn voor wiskundige begrippen. In het hoekenwerk krijgen de kleuters kansen om spelenderwijs wiskundige inzichten op te doen. Meerdere aspecten van wiskundige initiatie kregen een plaats binnen het kindvolgsysteem.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen van muzische vorming in onvoldoende mate na. Het onderwijsaanbod is volledig noch evenwichtig. De klemtoon ligt op het domein beeld. Enkele domeinen zoals drama, beweging en media krijgen te weinig aandacht. De kleuteronderwijzers hebben niet de gewoonte om het onderwijsaanbod te bewaken, waardoor zij hiaten en overlappingsen niet opmerken. Bovendien is het onderwijsaanbod te weinig afgestemd op de kerngedachten van de ontwikkelingsdoelen. Dat heeft een remmende invloed op de creativiteit en zelfexpressie van de kleuters. Ook de evaluatie van muzische vorming vertoont lacunes, mede door de eenzijdige benadering vanuit motorische aspecten binnen het domein beeld.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Curriculum	Het onderwijsaanbod is realistisch, thematisch en geïntegreerd uitgebouwd.
Onderwijsaanbod	Voor wiskundige initiatie voldoet het aanbod nipt aan de maatschappelijke verwachtingen, dat van muzische vorming niet. Tot voor kort baseerden de kleuteronderwijzers zich exclusief op een referentiekader van de eigen koepel.
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	Zeer recent voegen zij vooral vanuit verantwoordingsperspectief leerplandoelen aan de planning toe. Inspanningen die het schoolteam enkele jaren geleden leverde om muzische vorming vanuit het leerplan op te bouwen, zijn ondertussen verwaterd. De mate waarin de leerplandoelen richting geven aan het onderwijsaanbod is leerkrachtafhankelijk. Zo geven enkele kleuteronderwijzers aan moeite te hebben met sommige leerplandoelen van muzische vorming. Onbegrepen doelen worden weggelaten.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

Vooral voor het leergebied muzische vorming is het onderwijsaanbod onvolledig en onevenwichtig. De kleuteronderwijzers overbelichten het domein beeld sterk, en onderbelichten domeinen zoals drama, beweging en media. Muziek krijgt vooral met liedjes zingen enige invulling. Ritme-instrumenten worden zo nu en dan ingeschakeld, klankinstrumenten zelden. De opsplitsing van het onderwijsaanbod in een hoofd- en nevenaanbod zorgt eveneens voor een beperktere doelgerichtheid. Het hoofdaanbod is – vanuit verantwoordingsperspectief – gekoppeld aan leerplandoelen. Het nevenaanbod, dat ook wiskundige en muzische activiteiten bevat, is dat niet. Een aantal thema's bevat geen expliciete leerplandoelen voor wiskundige initiatie.

De kleuteronderwijzers bewaken het onderwijsaanbod van wiskundige initiatie en muzische vorming enkel vanuit het eigen aanvoelen, en hebben hierdoor weinig zicht op mogelijke hiaten of overlappingen. Zij maakten werk van een aantal groeilijnen voor wiskundige initiatie en muzische vorming, die leerkrachtafhankelijk gevolgd worden. Ook hier valt op dat deze lijnen zich bij muzische vorming vooral op de domeinen beeld en –in mindere mate – muziek richten. De domeinen drama, beweging en media kregen hierbij minder aandacht. De kleuteronderwijzers gebruiken de gradueel opgestelde begrippenlijst voor wiskundige woordenschat op verschillende wijze. Niet in elke klas krijgt de (wiskundige) begripvorming dezelfde planmatige en doelgerichte aandacht.

De kleuteronderwijzers werken vooral als parallelleerkrachten samen. Kleuteronderwijzers van eenzelfde leeftijdsgroep bereiden de uitwerking van de thema's gezamenlijk voor. De verticale samenhang is minder sterk. Ze hebben weinig zicht op het onderwijsaanbod van een vorige of volgende leeftijdsgroep.

De meeste kleuteronderwijzers hebben een geringe kennis van de uitgangspunten van het leerplan en de ontwikkelingsdoelen in het algemeen en van muzische vorming in het bijzonder. Het valt op dat de visie op hedendaagse muzische vorming slechts aan enkele kleuteronderwijzers richting geeft. De beperkte leerplangerichtheid gaat ten koste van de creativiteit en de zelfexpressie van de kleuters. Zo valt bij het leerlingenwerk op dat de kleuters bijvoorbeeld overdreven veel inkleurplaten maakten. De mate waarin de kleuteronderwijzers het muzisch proces met hun kleuters doorlopen, is leerkrachtafhankelijk. Vooral de jongere kleuters krijgen gevarieerde experimenteer-, exploreer- en expressiekansen op hun niveau. Deelname aan culturele activiteiten is beperkt. Enkele klassen van de kleuterafdeling opteren af en toe in samenwerking met het eerste leerjaar voor theater op de school. Jaarlijks organiseert het schoolteam enkele feesten en een musical. Deze activiteiten geven muzische vorming een positieve impuls. Geregeld spelen de kleuteronderwijzers poppenkast, maar deze activiteit heeft als inspirerende impressie voor de kleuters nog groeimarge. Enkele hoeken, zoals de huishoudhoek en de poppenhoek, geven de kleuters spontane impulsen om zich in een rol in te leven.

In de meeste klassen gebruiken de kleuteronderwijzers groeimeters. Tijdens het onthaal besteden ze aandacht aan verschillende kalenders. De kleuteronderwijzers maakten nog geen sluitende afspraken over de graduele opbouw en de gelijkgerichtheid. Doorheen de kleuterafdeling wisselen leesrichtingen en voorstellingswijzen. Cyclische voorstellingen worden amper ingeschakeld. In enkele klassen laten de kleuteronderwijzers de kleuters wiskundige acts uitvoeren die niet op hun ontwikkelingsniveau aansluiten. Sterkere kleuters krijgen wel de kans om complexere speelleermaterialen te hanteren.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De kleuteronderwijzers maken niet optimaal gebruik van de beschikbare onderwijstijd. Randactiviteiten zoals koek, drank en toiletbezoek en de wachtrijen in de gang voor de klas nemen in functie van de groeiende zelfredzaamheid van de kleuters teveel tijd in beslag. De begeleidingsstijl vertoont onderlinge verschillen. Sommige kleuteronderwijzers kiezen voor een klassieke, schoolse aanpak, met lange instructies en een strakke aansturing. Dit gaat ten koste van de zelfstandigheid en de ruimte voor initiatief, zelfexpressie en creativiteit van de kleuters. Anderen slagen erin om vanuit de kleuter te werken, en zijn creatieve exploreer- en experimenteerdrang kansen te geven. Sommigen geven aan dat een zekere onervarenheid met bepaalde domeinen hen belemmert om volop de kaart van de creativiteit te kiezen. Ook geven zij aan dat ze druk van de ouders merken om voldoende 'werkjes' te produceren, terwijl ze tegelijk vaststellen dat niet alle ouders aan de kleuterwerkjes houden. De muzische uitstraling verschilt van klas tot klas. Sommige kleuteronderwijzers geven aan dat de expositie van leerlingenvoerwerk de klassen te druk zou maken.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuteronderwijzers maken zelf heel wat nuttige speelleermaterialen voor wiskundige initiatie. Met stappenplannen voor onder meer hygiëne, zelfredzaamheid en puzzelen, keuzeborden en constructiekaarten verhogen ze de zelfredzaamheid van de kleuters. Zij brengen met een puzzelrups de evolutie in de puzzelvaardigheid in beeld. Enkelen geven aan dat een deel van de klasinventaris met eigen middelen is aangekocht. Vaak komen de beperkte budgetten ter sprake als argument voor bijvoorbeeld de geringe deelname aan buitenschoolse culturele activiteiten.

Het materialenaanbod voor wiskundige initiatie heeft nog groeikansen: zo kan de voorraad materialen om te meten en te vergelijken verder functioneel uitgebreid worden. Niet alle kleuteronderwijzers gebruiken hoekenpictogrammen. Ook de winkelhoeken bij de oudere kleuters verdienen een upgrade. Zowel de te verkopen producten, de prijskaarten, het speelgeld, de weegschalen, de kassa's als de boodschappenlijstjes staan nog niet op punt. Voor muzische vorming is een aantal speelleermaterialen in beperkte mate voorhanden. Zo zijn er onvoldoende verkleedkleden, attributen, grote spiegels en handpoppen. Ritme-instrumenten zijn in de kleuterafdeling aanwezig, maar klankinstrumenten ontbreken in de meeste klassen of worden weinig aangeboden aan de kleuters.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers hebben niet de gewoonte om per thema een beperkt aantal dominante doelen en begrippen voorop te stellen en er systematisch een observatie aan te koppelen. De kleuteronderwijzers observeren de kleuters in functie van het zelfgemaakte kindvolgsysteem, dat gebaseerd is op een referentiekader van de eigen koepel. Zowel voor wiskundige initiatie als voor muzische vorming ontbreken belangrijke aspecten in het kindvolgsysteem. Sommige vooropgestelde criteria gaan dan weer verder dat de verwachtingen van het leerplan. Dit onevenwicht heeft tot gevolg dat de kleuteronderwijzers de observatie vrij eenzijdig benaderen en aspecten van de wiskundige en muzische ontwikkeling niet meenemen. Ook heeft deze selectie een impact op het onderwijsaanbod, omdat de kleuteronderwijzers het kindvolgsysteem ten dele als richtsnoer gebruiken.
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i>	Tot voor kort maakten de kleuteronderwijzers gebruik van een genormeerde schoolrijpheidstest. Zij hebben deze recent afgevoerd en vervangen door een zelf samengestelde oefenbundel. Hierdoor is het niet meer mogelijk om de evaluatiegegevens af te zetten tegenover een vergelijkbare referentiegroep, wat de kwaliteitszorg op het niveau van de kleuterafdeling belemmert. De kleuteronderwijzers geven de ouders vooral tijdens de oudercontacten feedback over de ontwikkeling van hun kleuter. Wiskundige initiatie krijgt daar in de meeste gevallen een belangrijke plaats.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De leerbegeleiding van de klasleerkracht richt zich in de eerste plaats op interactie tussen de kleuteronderwijzer en de kleuter, het meespelen in de hoeken of de spontane aandacht voor kleine groepjes of individuele kleuters. De impact van de eerstelijnszorg in de klas is niet in elke klasgroep even krachtig. Planmatige leerbegeleiding of binnenklasdifferentiatie nemen de kleuteronderwijzers niet in de planning op. Ook in de leerlingendossiers is weinig informatie terug te vinden over eventueel verleende zorg.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	De zorgcoördinator van de kleuterafdeling organiseert klasexterne leerbegeleiding waarbij taalzwakkere of anderstalige kleuters extra ondersteuning krijgen. Momenteel is de gradueel opgebouwde wiskundige woordenschat hierbij nog in beperkte mate aan bod gekomen. Een beperkt aantal kleuteronderwijzers volgde individuele nascholing over wiskundige initiatie of muzische vorming. De onderwijsinspectie vond weinig sporen van de betrokkenheid van pedagogische begeleidingsdienst bij de implementatie van muzische vorming. Enkele kleuteronderwijzers staan weinig open voor begeleiding en vernieuwing. De kleuteronderwijzers hebben een beperkt zicht op de talenten en expertise van hun collega's. Hierdoor maken ze slechts minimaal gebruik van de mogelijkheden om elkaar aan te vullen en te ondersteunen.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn gradueel opgebouwd, volledig en evenwichtig. Met redelijke aanpassingen bieden de onderwijzers ondersteuning aan de leerlingen die dat nodig hebben.

Curriculum	De onderwijzers baseren hun onderwijsaanbod op een onderwijsleerpakket dat
Onderwijsaanbod	ze vrij strikt hanteren. Het zorgt voor een graduele opbouw en verticale
<i>Referentiekader</i>	samenhang. De horizontale samenhang is leerkrachtafhankelijk. De
<i>Planning</i>	onderwijzers grijpen nog te weinig kansen aan om wiskundige inzichten naar
<i>Evenwichtig en volledig</i>	andere leergebieden te transfereren. Het onderwijsaanbod is redelijk
<i>Samenhang</i>	evenwichtig en volledig. Enkele onderwijzers gaven een aanzet om hun
<i>Brede harmonische vorming</i>	planning te koppelen aan leerplandoelen. Het huidige onderwijsleerpakket is al
<i>Actief leren</i>	lange tijd in gebruik, en de onderwijzers herinneren zich niet of het eertijds met
	het leerplan is vergeleken. De onderwijzers van een parallelklas werken zo goed
	als volledig synchroon. Zij maken samen de planning en verdelen de taken
	efficiënt. Het wiskundeonderwijs is geënt op realistische situaties en heeft
	banden met de leefwereld van de leerlingen.

De onderwijzers hebben nog groeikansen om de leerlingen interactief, zelfstandig en constructief aan wiskundige problemen te laten werken. Heel wat onderwijzers houden de touwtjes strak in handen, waardoor de leerlingen minder uitgedaagd worden om na te denken en zelf mogelijke oplossingswijzen te zoeken en te vergelijken. Zo geven enkele onderwijzers aan dat de leerlingen relatief weinig kansen krijgen om zelfstandig en actief te meten. De dialoog wordt vooral tussen de onderwijzer en de leerlingen gevoerd, en in mindere mate tussen de leerlingen onderling. Sommige onderwijzers schakelen coöperatief leren in.

Curriculum	Voor dit leergebied is de visuele ondersteuning aan de klaswanden opvallend
Onderwijsorganisatie	sober, in enkele klassen zelfs mager te noemen. Onthoudboekjes komen hier
<i>Klasmanagement</i>	enigszins aan tegemoet. De kalenders van de kleuterafdeling worden in de
	lagere afdeling doorgetrokken, zij het met een afwijkende vormgeving. Er zijn
	geen afspraken gemaakt over de gelijkgerichtheid. Cyclische voorstellingen van
	de tijd komen weinig voor. In de meeste klassen hangen een digitale en analoge
	klok, maar vaak ver uit elkaar. De onderwijzers maakten geen afspraken over de
	referentiematen voor meten. Hierdoor is de visuele ondersteuning voor meten
	leerkrachtafhankelijk. Ook op het vlak van strategieën voor probleemoplossing
	biedt het klasbeeld doorgaans weinig visuele ondersteuning.

Sommige onderwijzers geven frontaal en gestuurd les. Dit vertaalt zich ook in de klasopstelling die belemmert gevarieerde groepeerings- en werkvormen waarbij leerlingen interactief problemen leren oplossen. Ook valt op dat sommige onderwijzers bij remediëring van oefeningen vooral verbaal en abstract te werk gaan.

Materieel beheer Uitrusting <i>Ontwikkelingsmaterialen</i> <i>Leermiddelen</i>	De voorraad leermaterialen in functie van wiskunde is aan een inhaalbeweging toe. Vooral voor wat meten betreft hebben heel wat onderwijzers onvoldoende zicht op de beschikbare materialen, waardoor zij zich genoodzaakt voelen om zelf materialen van thuis mee te brengen naar school. Niet alle onderwijzers hebben de gewoonte om bij remediëring of bij individuele problemen rond wiskunde af te dalen naar het concreet-aanschouwelijke niveau.
	Sommige onderwijzers schakelen de computer in. Zij bieden hun leerlingen de kans om leerstof te oefenen met aantrekkelijke wiskundesoftware.
Materieel beheer Infrastructuur	De beperkte vloeroppervlakte in enkele klassen belemmert klasherschikkingen en gevarieerde groeperings- en werkvormen.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De onderwijzers gebruiken de toetsen van het onderwijsleerpakket waarin de verschillende domeinen vertegenwoordigd zijn. Met oefenbundels in de onderbouw en toetswijzers in de bovenbouw van de lagere afdeling bereiden de leerlingen thuis hun toetsen voor. Vooral in de onderbouw zet dit druk op leerlingen en ouders. Slechts enkele onderwijzers voeren foutenanalyses uit, en koppelen daar in enkele gevallen een remediërvorstel aan. De remediëring is voor de andere onderwijzers een zaak van aanvoelen en inschatten.
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Interne en externe communicatie</i>	De oudste leerlingen nemen al enkele jaren officieus deel aan genormeerde eindtoetsen van de eigen koepel. Hierdoor krijgen de onderwijzers niet de voorziene feedback die hen in staat stelt om de onderwijskwaliteit van de eigen school af te zetten tegenover die van een vergelijkbare referentiegroep. Het rapport vermeldt per toets het behaalde cijfer en de mediaan en af en toe een vooropgesteld doel. De meeste onderwijzers beperken de bijgevoegde schriftelijke commentaren. Vooral tijdens de oudercontacten krijgen de ouders feedback over de vorderingen van hun kind.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Belangrijkste aandachtspunt voor wiskunde is de leerbegeleiding. Vooral de eerstelijnszorg die de klasleerkracht opneemt is in een aantal klassen te zwak. Hoewel differentiatie een prioriteit van de school is, is de mate waarin de onderwijzers hiervan gepast gebruik maken leerkrachtafhankelijk. Vooral de differentiatie in hoeveelheid en tempo en de verlengde instructie worden ingeschakeld. Sommige onderwijzers zetten sterkere leerlingen in die zwakkere leerlingen helpen als minijuf of –meester. Relatief veel leerlingen bevinden zich in de risicozone voor dit leergebied, en de meeste onderwijzers kunnen onvoldoende aantonen dat zij voor hen de gepaste differentiatie en remediëring voorzien.

In de leerbegeleiding is een soort middelpuntvliedende kracht merkbaar: de teamleden roepen – naar eigen zeggen vaak onder druk van de ouders – snel buitenschoolse zorgondersteuning in, zoals van paramedici. Maar ook de ouders krijgen een belangrijke verantwoordelijkheid toegeschoven bij de ondersteuning van huiswerk en van extra oefenbundels die de leerlingen thuis dienen te verwerken. Het huiswerk dat de leerlingen moeten maken is een hele opgave, zeker voor de zwakkeren en voor de leerlingen die thuis niet kunnen rekenen op de nodige ondersteuning. Dit zorgt bij meerdere leerlingen voor een verminderd welbevinden. De school kan rekenen op de inzet van een vrijwilliger die wekelijks tweemaal huiswerkbegeleiding geeft.

De onderwijzers zorgen samen met de zorgcoördinatoren voor redelijke aanpassingen. Heel wat leerlingen kunnen rekenen op een dergelijke ondersteuning. Sommige leerlingen krijgen curriculumdifferentiatie, wat in enkele gevallen betekent dat ze de lessen wiskunde in een lagere klas volgen. Een aantal leerlingen bereidt zich voor op de B-stroom van het secundair onderwijs.

De aandacht voor de sterkere leerlingen groeit. Meer en meer voorzien de onderwijzers in uitdagende leermaterialen die deze leerlingen zelfstandig verwerken.

De teamleden van de lagere afdeling schoolen zich tijdens pedagogische studiedagen onder meer bij over handelingsgericht werken. Momenteel is de impact hiervan beperkt. De onderwijzers stelden voor leerlingen in de risicozone nog geen handelingsplannen op. Ook de aandacht voor de concrete zorgvraag van de leerlingen is niet ingeburgerd. De teamleden maken onvoldoende gebruik van de ondersteuning voor handelingsgericht werken die in het zorgsysteem aanwezig is.

De onderwijzers schakelen de differentiatiematerialen, onthoudboekjes en oefenbundels van het onderwijsleerpakket in. De meeste onderwijzers maken te weinig gebruik van gedifferentieerde en gevarieerde groeperings- en werkvormen die hen de mogelijkheid geven om zich voor een tijdje vrij te roosteren om zwakkere leerlingen structureel de nodige eerstelijnszorg te bieden. Sommigen schakelen contractwerk in, vaak met een zelfde aanbod aan oefeningen voor alle leerlingen, en dus niet op maat van de leerlingen. Anderen gebruiken werkwinkels, waarbij de leerlingen die snel klaar zijn extra taken kunnen ophalen. Dit is echter vooral voor de snellere leerlingen een extra leerkans. De meeste onderwijzers hebben weinig ervaring met het gebruik van orthodidactische materialen en technieken. De zorgcoördinator gaf een goede aanzet om deze bij de onderwijzers te introduceren. Momenteel bouwt het schoolteam aan een orthotheek met extra materialen voor de leerbegeleiding.

De prewaarborgregeling zorgt ervoor dat een onderwijzer uit het buitengewoon onderwijs dagelijks kan samenwerken met de onderwijzers van het eerste leerjaar in de vorm van co-teaching. Deze organische samenwerking verhoogt het welbevinden van zowel de onderwijzers als de leerlingen. De onderwijzers weten zich gesteund. Soms wisselt de prewaarborgleerkracht van rol met de klasleerkracht, wat een flexibele leerbegeleiding mogelijk maakt.

De zorgcoördinator spant zich in om in de mate van het mogelijke de leerlingen van de lagere afdeling voor dit leergebied te ondersteunen. Zij organiseert doelgerichte klasexterne zorgklasjes. Haar drukke agenda gooit soms roet in het eten. Het team doet een beroep op een vrijwilligster om enkele anderstalige leerlingen te begeleiden voor bepaalde aspecten van wiskunde.

Professionalisering	Weinig onderwijzers volgden recent individuele nascholing over dit leergebied.
Deskundigheidsbevordering	Tijdens pedagogische studiedagen focusten de teamleden onder meer op differentiatie en zorg.
<i>Nascholingen</i>	

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen voor muzische vorming in onvoldoende mate. Het onderwijsaanbod is onvolledig en onevenwichtig. De onderwijzers bewaken het onderwijsaanbod niet. De samenhang tussen de opeenvolgende klassen is zwak. De meeste onderwijzers bouwen hun onderwijsaanbod niet uit op basis de visie zoals vertolkt in de eindtermen. In enkele klassen komt de onderwijstijd voor muzische vorming niet overeen met de minimale verwachtingen van de eigen koepel. Het materialenaanbod vertoont enkele hiaten en de evaluatie is voorsnog te weinig breed en doelgericht.

Curriculum	Muzische vorming krijgt in deze cognitief georiënteerde school niet de
Onderwijsaanbod	aandacht waar dit leergebied recht op heeft. Toch zijn er signalen dat enkele
<i>Referentiekader</i>	onderwijzers van koers veranderen en muzische vorming wel degelijk een
<i>Planning</i>	belangrijk leergebied vinden. Enkele bijgewoonde lessen versterken het
<i>Evenwichtig en volledig</i>	vertrouwen dat de onderwijsinspectie in de groeikracht van deze school heeft.
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	De onderwijzers gaven vanuit verantwoordingsperspectief recent een aanzet om de leerplandoelen in de planning op te nemen voor bepaalde activiteiten. Het onderwijsaanbod is in de meeste klassen echter onvoldoende doelgericht. Sommige onderwijzers geven toe moeite te hebben om de leerplandoelen te begrijpen. Het onderwijsaanbod is onevenwichtig en onvolledig. De onderwijzers hebben niet de gewoonte om hun aanbod te bewaken en kunnen dan ook geen garantie op volledigheid en evenwicht geven. Ze passen de krachtlijnen van de leerplannen muzische opvoeding en mediaopvoeding onvoldoende toe. Het muzisch proces krijgt in te weinig klassen voldoende aandacht. Vaak ontbreekt een impressiefase, ontbreken kansen om te beschouwen en om de eigen gedachten en gevoelens expressief te uiten.

Ook in de lagere afdeling werken de parallelleerkrachten nauw samen aan de planning en voorbereiding. De verticale samenhang tussen de opeenvolgende klassen is zwak. Onderwijzers weten niet wat in de vorige of volgende klas aan bod komt. Zo ontstaan hiaten en overlappingsen. Enkele onderwijzers slagen erin om muzische vorming te koppelen aan andere domeinen en leergebieden, zoals Nederlands en wereldoriëntatie.

De meeste onderwijzers leggen een zware klemtoon op het domein beeld. Muziek en muzisch taalgebruik komen minder aan bod terwijl ze amper activiteiten voorzien voor drama, beweging en media. In enkele klassen is een pril herstel van het evenwicht ingezet. De gebrekkige leerplankennis vertaalt zich bij de meeste onderwijzers in een eenzijdige invulling van de domeinen. Bij beeld overheersen de tweedimensionale toepassingen. Enkele onderwijzers leggen ook driedimensionale leerlingenwerkjes voor. Sommige werkjes zijn naar model gemaakt, andere zijn uniek en getuigen van de authenticiteit van de leerling. Ook in de lagere afdeling nemen meerdere onderwijzers hun toevlucht tot kleurplaten. De mate waarin de onderwijzers hun klas of gang als expositieruimte gebruiken, vertoont onderlinge verschillen. Muzisch taalgebruik beperkt zich vaak tot voordragen en bij muziek overweegt het liedjes zingen. Gebruik van muziekinstrumenten is beperkt, en zeker klankinstrumenten worden niet gebruikt omdat die volgens sommige onderwijzers amper beschikbaar zijn. Slechts enkele onderwijzers doen pogingen om de domeinen drama en beweging in het onderwijsaanbod op te nemen. Bewegingstussendoortjes bieden voor wat bewegingsexpressie betreft enig tegengewicht. De meesten zijn te weinig vertrouwd met het leerplan mediaopvoeding om doelgericht werk te maken van de eindtermen en leerplandoelen van het domein media.

De meeste onderwijzers hebben niet de gewoonte om met hun leerlingen buitenschoolse culturele voorstellingen bij te wonen of musea te bezoeken. Sommige klassen volgen jaarlijks wel een binnenschoolse theateropvoering, soms samen met de kleuterafdeling. Enkele schoolfeesten en een musical bieden extra muzische impulsen. Zo nu en dan komt er een kunstenaar op de school.

In een aantal klassen bood de 'leerling van de week' een mooi beeld van hoe de leerlingen elkaar positief inschatten, en van de wijze waarop de medeleerlingen de talenten van een leerling konden herkennen. Deze positieve bekrachtiging versterkt het zelfbeeld van de leerlingen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

In een aantal klassen is de voorziene onderwijstijd niet afgestemd op de minimale vereisten van de eigen koepel. Ook stelt de onderwijsinspectie vast dat muzische vorming te vaak moet wijken voor andere activiteiten. Zo beschouwen sommige onderwijzers voorlezen als een les muzische vorming, echter zonder dat hetgeen voorgelezen is aanleiding geeft tot een creatieve verwerking.

De onderwijsinspectie stelt grote verschillen in aanpak vast. Het gaat van een zeer traditionele en hopeloos verouderde manier van lesgeven tot een goed inzicht in de achterliggende principes van hedendaagse muzische vorming. Bij de traditionele aanpak overweegt een schoolse, gestuurde manier van lesgeven, waarbij de leerlingen de onderwijzers volgen en hun creativiteit en zelfstandigheid beknot worden. De hedendaagse aanpak leidt in enkele klassen tot mooie voorbeelden van kunstzinnige expressie en authentieke creativiteit. In die klassen krijgen leerlingen volop kansen om hun talenten te ontplooien.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

Het materialenaanbod voor muzische vorming is niet afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. Heel wat noodzakelijke materialen voor muziek, drama, beweging en media ontbreken.

Materieel beheer
Infrastructuur

Een te kleine vloeroppervlakte zet in een paar klassen een rem op de bewegingsmogelijkheden in het eigen klaslokaal. Het team van de lagere afdeling mist een voldoende grote polyvalente ruimte voor bewegingsopvoeding en bewegingsexpressie. Ze mag daarvoor gebruik maken van de gymzaal van een nabijgelegen school van een ander net. De beschikbaarheid van deze ruimte is echter te beperkt om te beantwoorden aan de vereisten van de leerplannen bewegingsopvoeding en muzische vorming.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Tijdens de observatie van de lessen kon de onderwijsinspectie vaststellen dat enkele onderwijzers zowel tijdens als op het einde van de les de leerlingen de kans gaven om zichzelf aan de hand van criteria te beoordelen. Ook ontwikkelden enkele onderwijzers boeiende evaluatiedialogen. Peer-evaluatie kreeg in verhouding minder aandacht.

De onderwijzers hebben nog moeite met de evaluatie van muzische vorming. Het is voor een aantal onderwijzers niet duidelijk wat de vooropgestelde criteria zijn waarop een oordeel bepaald wordt. Brede evaluatie, met alternatieve voorstellingswijzen, is nog tamelijk onbekend terrein.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie

In de rapporten is de aandacht voor muzische vorming miniem. Per rapportperiode van enkele maanden komt muzische vorming in een aantal klassen slechts een tweetal keer aan bod. Ook in de evaluatie en rapportering valt het gebrek aan evenwicht tussen de domeinen op. In tegenstelling tot de richtlijnen van het leerplan drukken de onderwijzers hun oordeel uit in een cijfer en een mediaan – in een enkele klas vervangen door het klasgemiddelde. Om tot een cijfer te komen, vergelijken sommige onderwijzers de muzische producten van de leerlingen met elkaar, waardoor het toegekende cijfer afhankelijk is van de prestaties van de klasgenoten. Onderwijzers voegen weinig tot geen commentaar toe en brengen de evolutie van de leerling onvoldoende in beeld. Volgens de leerkrachten krijgen de ouders op een oudercontact wel een rijkere terugkoppeling. Het team wendt het rapport niet aan om mogelijke artistieke talenten van een leerling in de schijnwerpers te zetten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Onderwijzers maken soms gebruik van de mogelijkheden die het digitale leerlingendossier en de BaSO-fiche bieden om muzische talenten een plaats in de beeldvorming te geven. Zo viel in het leerlingdossier van een leerling met leermoeilijkheden op dat de onderwijzers oog hadden voor de creativiteit en de technische mogelijkheden van deze leerling.

Voor dit leergebied ontwikkelen de meeste onderwijzers geen specifieke leerbegeleiding. Ze bieden leerlingen soms wel de mogelijkheid om elkaar te helpen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

De verworvenheden van een implementatietraject van enkele jaren geleden zijn ondertussen helemaal verdampt. De pedagogische begeleidingsdienst was bij dit traject betrokken. Nu vindt de onderwijsinspectie weinig sporen terug van een actieve betrokkenheid van de pedagogische begeleidingsdienst tot op de werkvloer. Weinig onderwijzers volgden individuele nascholing in functie van dit leergebied. Een aantal onderwijzers heeft te weinig inzicht in de visie van het leerplan. Het leerplan mediaopvoeding werd nog niet in teamverband verkend. Een diepgaande verkenning en hernieuwde implementatie van de leerplannen muzische opvoeding en mediaopvoeding dringen zich op.

De onderwijzers hebben weinig zicht op de talenten en expertise van de collega's, en zien dan ook weinig mogelijkheden om elkaar complementair bij te staan.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin leerlingen worden onderwezen en begeleid. Uit haar werkwijze blijkt dat ze gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en rekening houdt met de opmerkingen van de betrokkenen. Opgemerkte tekorten vindt de onderwijsinspectie terug in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van het plan is concreet en realistisch waardoor de onderwijsinspectie kan aannemen dat de uitvoering zal volgen. De lokale preventieadviseur krijgt een efficiënte ondersteuning van een overkoepelende preventieadviseur. De samenwerking en taakverdeling zijn goed geregeld.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren, is in de planning voorzien. Toch verdienen enkele aspecten expliciete aandacht. Niet elke hulpverlener beschikt over een basisopleiding van minstens 15 uur. Ook volgde niet elke hulpverlener de verplichte jaarlijkse opfriscursus van minimaal 4 uur.

Alle lesplaatsen werden tijdens de doorlichting bezocht. De vaststellingen in documenten van deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Tijdens het bezoek ter plaatse viel op dat niet alle locaties even geschikt zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Een aantal klasgroepen zit in een relatief klein lokaal. Het zitmeubilair is in beperkte mate afgestemd op de verschillen in gestalte van de kinderen. In een klas hangt het bord te hoog voor de onderwijzer en de leerlingen. Op de eerste verdieping is een aantal vensterbanken zo laag dat ze gemakkelijk als opstapje gebruikt kunnen worden. De ijzeren borstweringen voor de ramen op de eerste verdieping bestaan uit horizontale spijlen die ook als trap kunnen dienen. Deze ramen vormen momenteel een latent risico op valgevaar. De school kan niet aantonen dat een aantal glaspartijen op kindhoogte beveiligd is. Een risicoanalyse dringt zich op. De veelhoekige en uitgestrekte zandbak van de kleuterafdeling is moeilijk af te dekken om te voorkomen dat katten er hun behoefte doen. Tenslotte stelt de onderwijsinspectie op de zolderverdieping houtrot van een balk vast, wat leidt tot verpulvering en verlies aan draagkracht. De school geeft aan dat zij dit probleem met de architect heeft besproken en dat er in 2017 maatregelen genomen worden.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoot en wegwerkt, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Het schoolteam actualiseerde recent zijn zorgvisie op basis van het M-decreet en het handelingsgericht werken. Ook het zorgcontinuüm maakt deel uit van die visie. Recent legde het schoolteam de klemtoon op UDL (Universal Design of Learning). Deze prioriteit staat aan het begin van een ontwikkelingstraject. De dagelijkse klaspraktijk komt in beperkte mate overeen met de zorgvisie.

Hoewel het pedagogisch project aangeeft bijzondere aandacht te hebben voor vooral de zwakkere leerlingen, is de eerstelijnszorg van de meeste leerkrachten hierop nog niet optimaal afgestemd.

Het schoolteam maakte in beperkte mate afspraken over de leerbegeleiding. De uitgewerkte zorgvisie bevat doelen en acties die in de praktijk omgezet moeten worden. Het onderscheid tussen doelen en acties is evenwel niet altijd duidelijk. Dat bemoeilijkt een evaluatie van de doeltreffendheid van het zorgbeleid.

Ondersteuning De beide zorgcoördinatoren spannen zich in om met de beperkte tijd en middelen waarover zij beschikken de leerbegeleiding zoveel mogelijk op leerling-, leerkracht- en schoolniveau uit te werken. Niet alle taken uit het takenpakket van de zorgcoördinatoren zijn even relevant of dringend. Soms nemen zij routinetaken over die beter door de klasleerkrachten zouden uitgevoerd worden. De taak van de zorgcoördinator is niet optimaal afgebakend en gecommuniceerd naar de leerkrachten. Daardoor missen de zorgcoördinatoren de nodige slagkracht om de zorgwerking aan te sturen en gemaakte afspraken op te volgen.

De zorgcoördinator van de kleuterafdeling ondersteunt taalzwakke leerlingen met pre-teaching door hen vooraf kennis te laten maken met de steunwoorden uit het onderwijsleerpakket van het eerste leerjaar. Dat gebeurt niet voor de thematische streefwoordenschat en de wiskundige woordenschat waar de kleuters op dat moment aan toe zijn.

Sterke punten van de leerbegeleiding zijn onder meer miniklasjes voor ondersteuning op niveau en de hulp van de sterkere leerlingen voor de zwakkeren, de zogenaamde minijuffen en –meesters. Sommige onderwijzers schakelen werkwinkels in, waar vooral de leerlingen die snel met hun werk klaar zijn extra taken kunnen vinden. Voor een aantal leerlingen voorziet het team curriculumdifferentiatie, wat meestal betekent dat die leerlingen een leergebied in een lagere klas volgen. Het schoolteam bouwt langzaam maar zeker aan de uitbouw van extra uitdagende leermaterialen voor de sterke leerlingen. Opvallende zorginitiatieven waar het schoolteam in uitblinkt zijn de inspanningen die het levert voor twee leerlingen met een complexe zorgbehoefte. Zo volgt een zieke leerling de lessen via Bednet en schakelde het team een waaier aan redelijke aanpassingen in voor een leerling met een ernstige autismespectrumstoornis. Geen moeite is het schoolteam teveel om het beide leerlingen zo adequaat mogelijk op te vangen.

De zorgcoördinatoren en de leerkrachten bouwen ook aan een gevarieerd pakket redelijke aanpassingen. Deze schakelen ze in na overleg met de ouders. Voor de anderstalige leerlingen richt de zorgcoördinator een taalklasje in, waar deze leerlingen een versneld taaltraject kunnen volgen. De zorgcoördinatoren organiseren geregeld zorgoverleg met de klasleerkrachten. Dit multidisciplinair overleg wordt door de leerkrachten voorbereid. De leerkrachten bereiden de overgangsgesprekken tussen de klassen grondig voor op basis van de beschikbare beeldvorming.

Enkele jaren geleden introduceerde het schoolteam een elektronisch zorgsysteem. Niet elke leerkracht voelt zich meester in de bediening ervan. Nog niet alle mogelijkheden worden efficiënt aangewend. De vorming van de teamleden om er functioneel mee te werken heeft groeikansen.

Het valt op dat de eerstelijnszorg van de meeste klasleerkrachten niet op punt staat. Heel wat leerkrachten rekenen op mensen buiten de school, zoals logopedisten, ouders en vrijwilligers. Hierdoor verliezen de klasleerkrachten voeling met het zorgtraject van de leerlingen. Zij hebben onvoldoende zicht op de mate waarin bijvoorbeeld de ouders in staat zijn om de nodige ondersteuning te geven. Daarnaast geloven teamleden te vaak dat zittenblijven soelaas zal bieden voor zwakkere leerlingen. (Handelings)planmatige en volgehouden zorgtrajecten op basis van een zorgvraag vanuit de leerlingen en desnoods met afdaling naar het concreet-aanschouwelijke niveau zijn nog niet ingeburgerd. Vooral de gon-leerkrachten bieden een handelingsplanmatige leerbegeleiding. De onderwijzers van de lagere afdeling roosteren zich te weinig vrij om zwakkere leerlingen tijdens de lessen leerbegeleiding op maat aan te bieden. Gevarieerde werkvormen zoals contract- en hoekenwerk worden niet optimaal ingeschakeld om te differentiëren en te remediëren. Bij contractwerk valt bijvoorbeeld op dat er weinig taken op maat van de leerlingen aangereikt worden. De gewoonte van sommige leerkrachten om frontaal en klassikaal les te geven is eveneens een belemmering.

Doeltreffendheid Het schoolteam hanteert vooralsnog geen gepaste beoordelingsmethodes om de doeltreffendheid van de leerbegeleiding te onderzoeken.

Het schoolteam heeft niet de gewoonte om de kwaliteit van de leerbegeleiding te evalueren. Een zelfkritische attitude is nog geen verworvenheid.

Tijdens de gesprekken met de leerkrachten ervoer de onderwijsinspectie een groeiende openheid voor externe beoordelingen.

Ontwikkeling Het schoolteam beseft dat het zich op een aantal vlakken assertiever en zelfbewuster dient op te stellen tegenover de druk die het soms van ouders meent te ondervinden. Het stelt eveneens vast dat de leerlingenpopulatie langzaam maar zeker wijzigt met de instroom van bijvoorbeeld anderstaligen of leerlingen die een goedgevuld zorgrugzakje mee naar school brengen. Ook reageert het schoolteam weinig daadkrachtig op de vaststelling dat heel wat kinderen zich voor onder meer lezen, spelling en wiskunde in de risicozone bevinden.

Het schoolteam organiseerde de laatste jaren vooral studiedagen in functie van de leerbegeleiding. Dit jaar staan het M-decreet, het zorgcontinuüm, handelingsgericht werken en UDL op de agenda. Vorig jaar lag de klemtoon onder meer op differentiatie, contractwerk, de opbouw van een orthotheek en autismespectrumstoornissen. De implementatie van het elektronische zorgsysteem en 'samen werken aan zorg' gaven richting aan de pedagogische studiedagen het jaar voordien. Het schoolteam geeft ook de nodige aandacht aan het project 'Samen sterk op de klasvloer'. Dat richt zich op de inschakeling van een onderwijzer uit het buitengewoon onderwijs die in het geval van deze school als co-teacher in het eerste leerjaar ondersteuning geeft. Het schoolteam doet zijn voordeel met de tips die het van de onderwijzer uit het buitengewoon onderwijs of van de gon-leerkrachten (geïntegreerd onderwijs) krijgt.

Ondanks al deze inspanningen is de zorgvisie slechts in beperkte mate vertaald naar de werkvloer. De onderwijsinspectie is er wel van overtuigd dat dit team onder leiding van de directeur en onder impuls van de beide zorgcoördinatoren in staat moet zijn om de zorgvisie met vereende krachten naar de praktijk om te zetten.

4.2 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid Het schoolteam ontwikkelde een doelgerichte visie op sociale vaardigheden en relationele vorming en een anti-pestbeleidsplan. De sociale en emotionele begeleiding komt langzaam maar zeker op kruissnelheid.

De leerkrachten stellen vast dat meer en meer leerlingen sociale en emotionele begeleiding nodig hebben. Sommige leerlingen hebben gedragsproblemen, anderen ervaren emotionele hinder door een persoonlijke of familiale problematiek. De leerkrachten ondersteunen hen in nauwe samenwerking met de ouders.

De leerkrachten stellen haalbare klas- en speelplaatsregels op, die consequent gehandhaafd worden. Zij leggen de klemtoon op belonen en pluimen geven. Wanneer nodig schakelen zij gepaste sancties in.

Ondersteuning In de lagere afdeling maakten onderwijzers gebruik van verschillende en soms verouderde onderwijsleerpakketten voor sociale vaardigheden. Recent ontwikkelden ze op een pedagogische studiedag een leerlijn die gebaseerd is op de eindtermen sociale vaardigheden en op het concept relationele vorming. Zij hebben mogelijke acties geïnventariseerd en afgesproken wie welke accenten legt. De implementatie ervan is voorzien voor volgend schooljaar.

Om de leerlingen de kans te geven om zich tijdens de speeltijden op de relatief kleine speelplaats te kunnen ontladen, zorgde het schoolteam voor gescheiden speeltijden. Ook krijgen de leerlingen de kans om zich 's middags op een leuke wijze bezig te houden met breien, tekenen, lezen en breinbrekers.

De kleuteronderwijzer van de jongste kleuters richt voor elke kleuterinstapdag een openklasdag in, tijdens dewelke de peuters kunnen komen acclimatiseren door een uurtje mee te spelen in de klas. Dit zorgt ervoor dat de peuters minder last hebben van verlatingsangst, en zich snel opgenomen weten in de groep. Alle kleuteronderwijzers stellen zich 'moederlijk' op, waardoor de kleuters een hoog welbevinden tonen. Met foto's uit het thuismilieu leggen de kleuteronderwijzers de link met het gezin. Verjaardagskoffers en logeerpoppen gaan mee naar huis, en versterken de afstemming van thuis op de klas. De initiatieven in functie van de kleuterparticipatie hebben momenteel een geringe impact op de ouders. Sommige ouders brengen hun kleuter systematisch te laat naar de school. Hierdoor mist deze belangrijke lesmomenten zoals het onthaal en het kringgesprek.

Heel wat leerkrachten hebben aandacht voor de emotionele ontwikkeling. Zij gebruiken gepaste voorstellingswijzen om de leerlingen hun gevoelens te leren uiten.

Het schoolteam richtte recent een werkgroep 'Veilig leefklimaat' op, die vooral verantwoordelijk is voor beleidsvoorbereiding in functie van acties om het pesten tegen te gaan, zoals de week van het respect. Het schoolteam werkt samen met het Museum M uit Leuven om pestgedrag te voorkomen. Een bijhorend onderwijsleerpakket geeft richting.

De oudste leerlingen leren zich assertief en bewust op te stellen om een gezonde en veilige levensstijl te ontwikkelen met het MEGA-project (Mijn eigen goed antwoord). Ook besteedt het schoolteam de nodige aandacht aan veilig surfen op het internet en aan gezond gamegedrag.

De maatregelen die de onderwijzers nemen om leerlingen met autismespectrumstoornissen en zieke leerlingen die de les gedeeltelijk van huis uit volgen te ondersteunen, zijn een voorbeeld van goede praktijk. Hierin krijgt de sociale en emotionele component prominente aandacht.

De onderwijzers van de hoogste klas begeleiden de leerlingen bij de overgang naar het secundair onderwijs. Een BaSO-fiche geeft aan wat de kenmerken van een leerling zijn. Ook hier is ruimte voor sociale en emotionele aspecten van de ontwikkeling.

Enkele jaren geleden organiseerde het schoolteam een leerlingenraad. Deze is langzaamaan verwaterd en afgevoerd. Hierdoor missen de leerlingen een platform om hun ideeën en wensen te kanaliseren. De onderwijsinspectie stelde tijdens gesprekjes met de leerlingen vast dat meerdere leerlingen vragende partij zijn voor de oprichting van een leerlingenraad.

De meeste teamleden bouwen aan een goede onderlinge samenhang en geven aan dat ze zich goed bij elkaar voelen. Vanuit deze basishouding slagen zij erin om de leerlingen gelijkgericht te benaderen. De teamleden zijn trots op het ordelijk klasklimaat en de discipline die ze weten te bewerkstelligen en die er volgens hen toe leidt dat leerlingen zich respectvol en beleefd gedragen. Enkele leerkrachten overdrijven wanneer ze de leerlingen een strikte discipline opleggen en de orde 'manu militari' willen handhaven. Dit gaat ten koste van de spontaneïteit van de leerlingen en heeft een negatieve impact op hun welbevinden.

De druk van het huiswerk zorgt in meerdere klassen voor een verminderd welbevinden bij de leerlingen. De mate waarin het huiswerk qua draagkracht, moeilijkheidsgraad en hoeveelheid op maat van de leerling gesneden wordt, is leerkrachtafhankelijk.

De extramurosactiviteiten van het vijfde leerjaar zijn een ideale voedingsbodem om de leerlingen intensief bezig te laten zijn met sociale relaties en gevoelens. De onderwijzers geven dan ook aan dat het effect van zo'n week samenleven uitgesproken positief is.

In een aantal klassen siert de 'leerling van de week' de klaswand. Opvallend is de wijze waarop zowel leerlingen als leerkrachten deze leerling positief bekrachtigen met complimentjes over de persoonlijkheid van die leerling en diens talenten.

Doeltreffendheid Het schoolteam nam recent deel aan de bevraging over het welbevinden. De resultaten ervan zijn echter nog niet geanalyseerd of met het schoolteam gecommuniceerd.

Ook voor de sociale en emotionele begeleiding heeft het schoolteam niet de gewoonte om dit proces tussentijds te evalueren. Het besteedt evenmin aandacht aan de tussentijdse evaluatie van concrete ondersteuningstrajecten van leerlingen.

Ontwikkeling Het schoolteam is terecht gevoelig voor opmerkingen van ouders en andere betrokkenen op het vlak van sociale en emotionele begeleiding.

Dit schooljaar besteedt het schoolteam een pedagogische studiedag aan de studie van de sociale vaardigheden en de relationele vorming. Sommige leerkrachten volgden een langdurende opleiding in functie van autismspectrumstoornissen, andere volgden bijvoorbeeld cursussen yoga en bewegingstussendoortjes, die een positieve invloed hebben op het welbevinden van de leerlingen. Al deze initiatieven wijzen op een groeiende aandacht voor de sociale en emotionele begeleiding.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur is al geruime tijd in dienst. Sinds kort krijgt zij deeltijds beleidsondersteuning van de zorgcoördinator. Samen vormen ze de schoolleiding. De teamleden zijn tevreden over het leiderschap en geven aan dat de schoolleiding hard voor de school werkt en nauw betrokken is op de schoolontwikkeling. De teamleden kunnen rekenen op een luisterend oor en op een efficiënte ondersteuning. De taakverdeling tussen de directeur en de beleidsondersteuner is nog niet optimaal uitgekristalliseerd. De samenhang tussen de teamleden is sterk. Vooral de parallelleerkrachten vormen doorgaans hechte tandems. Recent installeerde de schoolleiding een kernteam met vertegenwoordigers uit de kleuter- en lagere afdeling. Dit kernteam fungeerde in de eerste fase vooral als praktisch doorgeefluik voor ideeën en wensen van de teamleden. De betrokkenheid van het kernteam bij de beleidsvoorbereiding van pedagogisch-didactische aspecten was nog niet aan de orde. Ook richtte de schoolleiding werkgroepen op, waarvan de meeste organisatorische en praktische opdrachten uitvoeren. Toch zijn er ook werkgroepen in het leven geroepen die de opdracht kregen om pedagogisch-didactische aspecten van de schoolontwikkeling voor te bereiden. De schoolleiding maakt werk van functioneringsgesprekken en evaluatiegesprekken. Van deze laatste gesprekken kan de schoolleiding het effect verhogen door niet bij voorbaat aan te geven dat het eindoordeel in elk geval gunstig is. De schoolleiding volgt de nieuwe leerkrachten op met klasbezoeken en de ervaren leerkrachten met doorloop- en flitsbezoeken. Ook controleert zij de planningsdocumenten. Hierop kan zij echter nog efficiënter ingrijpen door gerichte commentaren toe te voegen. De opvolging tot op de klasvloer in functie van afspraken en schoolprioriteiten is beperkt. De leiderschapsstijl evolueert naar een meer participatief beleid.

Visieontwikkeling Het zorgteam heeft zich de laatste tijd geconcentreerd op de actualisering van de zorgvisie. Hierin zijn enkele belangrijke lijnen voor nieuwe ontwikkelingstrajecten uitgezet. Op andere vlakken staat visieontwikkeling eerder op een laag pitje. Zo hebben de meeste leerkrachten onvoldoende zicht op de kerngedachten van ontwikkelingsdoelen en eindtermen en op de uitgangspunten van de leerplannen. Illustratief is het gebrek aan een gezamenlijke visie op muzische vorming en de beperkte leerplankennis in beide afdelingen.

Implementatietrajecten voor muzische vorming van enkele jaren geleden hebben haast geen sporen achtergelaten op de klasvloer. Vastgeroeste praktijken in functie van een klassikale, sturende en frontale onderwijsstijl zijn dringend aan vernieuwing toe. De macht van de gewoonte is sterk. Hiertoe is een grondige studie van ontwikkelingsdoelen, eindtermen en leerplannen onontbeerlijk.

Besluitvorming Het schoolteam organiseert maandelijks een personeelsvergadering. Deze wordt geregeld per niveau opgesplitst. De aandacht gaat naar zowel organisatorische als pedagogisch-didactische thema's. De leerkrachten krijgen de kans om een inbreng te doen. Ze brengen verslag uit van gevolgde individuele nascholingen, en in een aantal gevallen leidden deze vormingen tot een bredere implementatie op de klasvloer. Bewegingstussendoortjes illustreren dat. De zorgcoördinatoren en de directeur zijn nauw betrokken bij het zorgoverleg. Het krachtigste overlegplatform is evenwel het overleg tussen de parallelleerkrachten. Op het niveau van de scholengemeenschap krijgen de zorgcoördinatoren kansen om met collega's van andere scholen samen te werken. Ook de ICT-coördinator heeft zo'n platform. De leerlingen zijn vragende partij om opnieuw een leerlingenraad in het leven te roepen.

Kwaliteitszorg De schoolleiding bepaalde de schoolprioriteiten van de voorbije jaren. Het schoolteam maakte nog geen werk van een (tussentijdse) evaluatie van de implementatie en het effect op schoolniveau.

De kwaliteitszorg in deze school staat nog aan het begin van een ontwikkelingstraject. Globaal gezien is het schoolteam te weinig vernieuwingsgezind en werkt het te oppervlakkig en met te weinig animo aan de opgezette implementatietrajecten. Deze verdienen een systematische en volgehouden aandacht. Actieve ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdienst wordt niet door elke leerkracht in dank aanvaard. Hierdoor is de betrokkenheid van de pedagogische begeleidingsdienst beperkt tot de co-organisatie van enkele pedagogische studiedagen.

Het schoolteam ontwikkelde nog geen cultuur van kritische zelfreflectie op basis van beschikbare evaluatiegegevens. Het laat ook na om de beschikbare evaluatiegegevens op klas-, afdelings- en schoolniveau te analyseren om de onderwijskwaliteit, waar nodig, bij te sturen of te verankeren wat goed gaat. De kleuteronderwijzers kozen voor de afschaffing van een genormeerd schoolrijpheidsinstrument, en vervingen dat door een zelfgemaakt niet-genormeerd instrument. Zodoende zijn ze niet in staat om de evaluatiegegevens te vergelijken met die van referentiegroepen. De onderwijzers van de hoogste klas nemen met hun leerlingen deel aan genormeerde eindtoetsen van de eigen koepel, maar sturen de evaluatiegegevens niet voor verwerking door naar Brussel. Hierdoor krijgen zij geen feedbackrapport en kunnen zij de resultaten niet vergelijken met een referentiegroep.

De meeste leerkrachten hebben een beperkt zicht op de evolutie van de leerlingen op langere termijn. Het kind- en leerlingvolgsysteem zijn te weinig een instrument om er de onderwijskwaliteit mee in kaart te brengen. De meeste leerkrachten bewaken hun onderwijsaanbod in onvoldoende mate, waardoor zij niet kunnen garanderen dat het volledig en evenwichtig is. De onderwijsinspectie apprecieert de nieuwe wind die enkele leerkrachten in de school brengen. Illustratief is de werkgroep 'derde graad'. Deze ligt aan de basis van recent opgestarte vernieuwingsprocessen en heeft een toenemende impact op verbetering van de onderwijskwaliteit.

De recente tevredenheidsbevraging bij de ouders leverde enkele belangrijke inzichten op, waar het schoolteam rekening mee houdt. Het tevredenheidsonderzoek bij de leerlingen is nog niet geanalyseerd. De schoolleiding organiseerde nog geen tevredenheidsonderzoek bij de teamleden. Het schoolteam probeert zicht te krijgen op de outcomes van de oud-leerlingen. Dat gebeurt op basis van de door de secundaire scholen toegezonden evaluatiegegevens en van rapporten van oud-leerlingen die de school nog eens bezoeken.

Talenbeleid Ondanks het toenemende aantal anderstalige leerlingen heeft het schoolteam tot nog toe geen talenbeleid uitgewerkt. Dat leidt tot verschillen tussen leerkrachten in de mate waarin ze in hun aanbod, klasinrichting, klasmanagement, werkvormen, ondersteuning en evaluatie rekening houden met de talige noden van kleuters en leerlingen. Het schoolteam draagt discipline hoog in het vaandel. Dat vertaalt zich in een aantal klassen echter in een klasklimaat dat kinderen met talige noden onvoldoende veiligheid biedt om tot communicatie te komen. Daar staat tegenover dat sommige leerkrachten er wel in slagen om een aangenaam pedagogisch klimaat te bewerkstelligen. Zij zijn er in hun klasmanagement meer op gericht om anderstalige of taalzwakke leerlingen makkelijker en voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. Meerdere leerkrachten maken in de verschillende leergebieden onvoldoende gebruik van werk- en groeperingsvormen die interactie tussen de leerlingen onderling bevorderen. De meesten kiezen vooral voor frontaal onderwijs waarbij de communicatie in hoofdzaak tussen de leerkracht en de leerling verloopt. Dat blijkt tevens uit de klasinrichting die in meerdere klassen minder kansen biedt tot interactie en onderling overleg. In de kleuterafdeling zijn er nog mogelijkheden om het klasbeeld met talige impulsen te verrijken zodat kleuters meer aangezet worden tot onderlinge communicatie. Bij de evaluatie van de verschillende leergebieden houden de onderwijzers voldoende rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen. In het kader van het zorgbeleid levert het schoolteam inspanningen om de talige noden van leerlingen te detecteren. Binnen de preventieve basiszorg laten leerkrachten evenwel mogelijkheden onbenut om in de verschillende leergebieden gedifferentieerde opdrachten aan te bieden die zowel de sterke als zwakke leerlingen de nodige kansen geven om zich op talig vlak te ontwikkelen. Met taalgroepjes en pre-teaching bieden de zorgcoördinatoren en vrijwilligers ondersteuning aan taalzwakke of anderstalige kinderen.

In het eerste leerjaar kan het schoolteam dit schooljaar rekenen op een deskundige uit het buitengewoon onderwijs om onder meer op talig vlak ondersteuning te bieden. Het schoolteam neemt initiatieven om schriftelijk en mondeling op een heldere en verstaanbare wijze te communiceren met ouders.

GOK- en zorgbeleid

Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op een beperkte analyse van data. De leerlingendossiers bieden een onvolledig beeld van de noden van alle leerlingen. Beschikbare data worden vooral op kindniveau geanalyseerd. De directeur heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen.

De zorgvisie en het zorgbeleidsplan beschrijven de wijze waarop het zorgteam het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het zorgteam worstelt met het onderscheid tussen operationele doelen en acties, waardoor meerdere 'doelen' in het zorgbeleidsplan eigenlijk concrete acties zijn.

Momenteel is er een behoorlijk verschil tussen het zorg- en gelijkekansenbeleid dat het zorgteam vooropstelt en de uitvoering ervan in de klaspraktijk. De schoolorganisatie legt zowel voor de preventieve basiszorg als de verhoogde zorg een belangrijke verantwoordelijkheid bij de klasleerkrachten. De meesten slagen er momenteel onvoldoende in om het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid doeltreffend in de klaspraktijk om te zetten. In het kader van de kleuterparticipatie onderneemt het team van de kleuterafdeling acties om het te laat komen in te perken. Deze acties hebben nog niet het gewenste effect. Volgens het schoolteam werkte de scholengemeenschap geen eigen beleid uit op het vlak van kleuterparticipatie. Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

In het professionaliseringsbeleid is er aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers bieden een geïntegreerd en thematisch onderwijsaanbod aan, waarbij de kleuters kansen krijgen om spelend, pratend en denkend wiskundige inzichten op te doen.
- De kleuteronderwijzers maken zelf heel wat nuttige speelleermaterialen voor wiskundige initiatie aan.
- De kleuteronderwijzers stelden enkele functionele groeilijnen op die de verticale samenhang en de graduele opbouw van wiskundige initiatie versterken.
- De onderwijzers zorgen voor een volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd onderwijsaanbod voor wiskunde.
- Sommige onderwijzers schakelen de computer gepast in om de leerlingen extra oefenkansen te bieden.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het zorgteam bouwt systematisch aan een coherente visie op leerbegeleiding.
- De onderwijzers bieden enkele leerlingen die een complexe zorg nodig hebben goede leerbegeleiding en liefdevolle sociale en emotionele begeleiding. Dit is een voorbeeld van goede praktijk.
- De zorgcoördinatoren spannen zich in om hun complexe taak naar vermogen uit te voeren.
- De samenwerking met een prewaarborgleerkracht uit het buitengewoon onderwijs en met de gon-leerkrachten verloopt efficiënt.
- De teamleden voorzien binnen de sociale en emotionele begeleiding in de nodige preventieve en curatieve maatregelen om ervoor te zorgen dat positief gedrag bekrachtigd, negatief gedrag uitgedoofd en emotionele problemen zorgzaam aangepakt worden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolleiding is gedreven, hardwerkend en begaan met de school. Zij stelt zich luisterbereid en ondersteunend op.
- Het pas opgerichte kernteam en de werkgroepen zijn een goede eerste aanzet om participatief leiding te geven.
- De visieontwikkeling over zorg getuigt van een vooruitziende blik in functie van de veranderende leerlingenkenmerken.
- De personeelsvergaderingen verlopen efficiënt en voldoende gedifferentieerd.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De teamleden kunnen de afspraken over gradueel opgebouwde kalenders en tijdlijnen op punt stellen en deze gelijkgericht uitvoeren. Zij kunnen de materialen voor wiskundige initiatie, wiskunde en muzische vorming afstemmen op de leerplannen.
- De kleuteronderwijzers kunnen ook het zogenaamde nevenaanbod doelgericht uitbouwen, ervoor zorgen dat in alle thema's voldoende doelgerichte wiskundige aanknopingspunten voorzien worden, en bewuster aandacht besteden aan de wiskundige begripsvorming.
- De onderwijzers kunnen in het onderwijsleerproces meer werken met concreet materiaal en frequenter kiezen voor een aanpak die de domeinoverschrijdende doelen rond probleemoplossende vaardigheden ondersteunt.
- De onderwijzers kunnen de toetsresultaten voor wiskunde analyseren en op basis daarvan hun remediëring uitbouwen.
- De onderwijzers kunnen de permanente en tijdelijke visuele ondersteuning aan de klaswanden in functie van wiskunde op punt stellen, en dat onder meer voor wat de referentiematen en probleemoplossingsstrategieën betreft.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De kleuteronderwijzers kunnen het kindvolgsysteem breder en evenwichtiger opzetten in functie van de dominante leerplandoelen.
- De teamleden kunnen de eerstelijnszorg van de klasleerkracht op punt stellen en minder leunen op zittenblijven of op de schoolexterne leerbegeleiding door paramedici en ouders.
- De teamleden kunnen er door inschakeling van gevarieerde werk- en groepeeringsvormen voor zorgen dat zij zichzelf geregeld vrij roosteren om de zorgbehoevende leerlingen planmatige leerbegeleiding te bieden en opdrachten op maat te geven.
- De teamleden kunnen het handelingsgericht werken implementeren en zodoende zorgen voor een planmatige leerbegeleiding op maat van de leerlingen die gebaseerd is op hun concrete zorgvraag.
- Sommige onderwijzers kunnen het welbevinden van de leerlingen bevorderen door de orde op een meer kindvriendelijke manier te handhaven.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolleiding kan de leerkrachten tot op de klasvloer opvolgen in functie van gemaakte afspraken en schoolprioriteiten.
- Het zorgteam kan een duidelijker mandaat krijgen om de zorgwerking in de verschillende fasen van het zorgcontinuüm aan te sturen en op de werkvloer op te volgen.
- De onderwijzers kunnen de vraag van de leerlingen naar een nieuwe leerlingenraad honoreren.
- De teamleden kunnen de kwaliteitszorg op een hoger niveau tillen door de beschikbare evaluatiegegevens kritisch te analyseren en daar de nodige gevolgen op klas-, afdelings- en schoolniveau aan te koppelen.
- De teamleden kunnen bouwen aan een cultuur van zelfevaluatie, zelfreflectie en openheid voor vernieuwingen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor muzische vorming.
 - voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor muzische vorming.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **29-04-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Frans DE BIE de inspecteur-verslaggever	An BERGHMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	